

CHRISTIANSHAVNS
LOKALUDVALG

Bydelsplan for Christianshavn

2017-2020

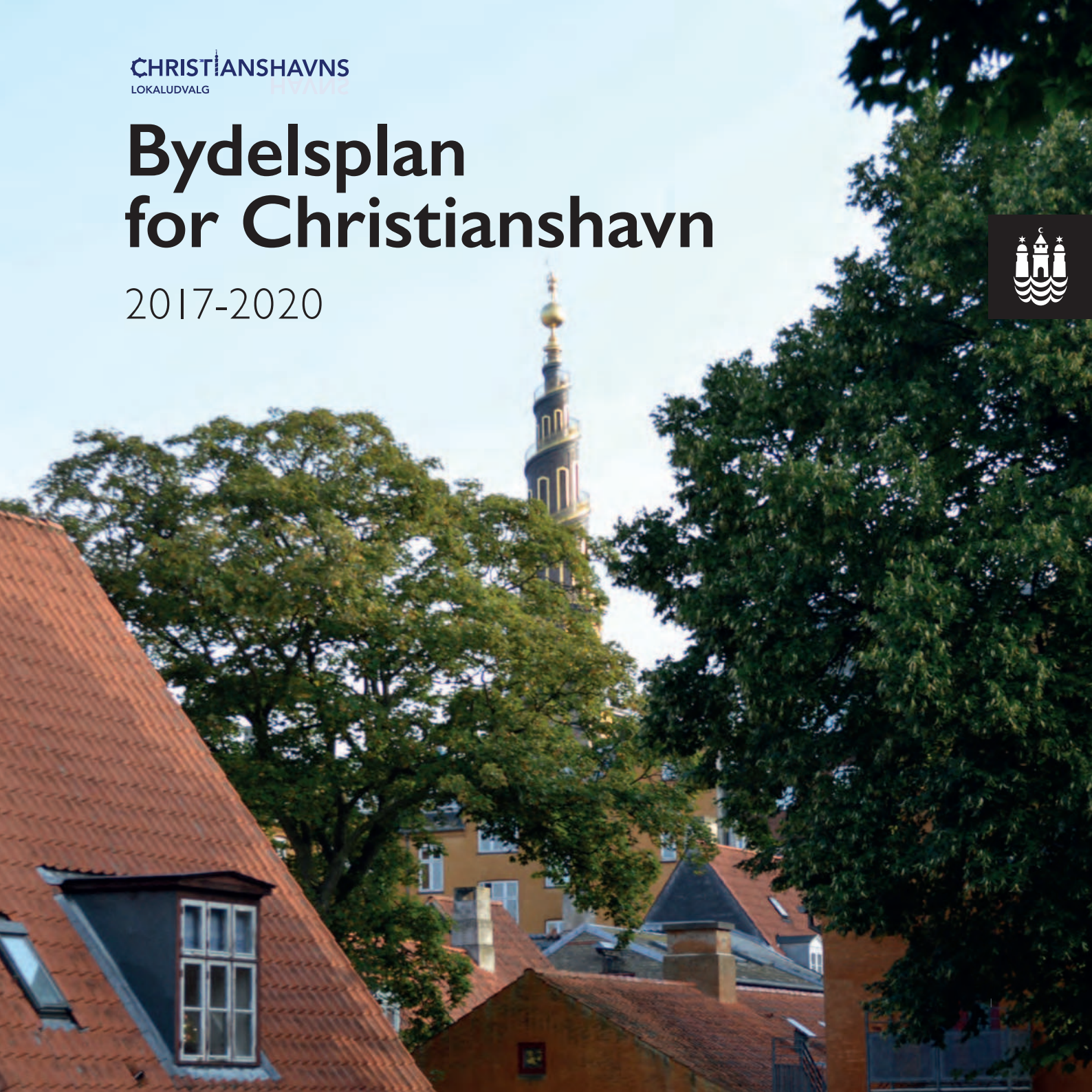

Foto: Kurt Lønstrup

BYDELSPLAN FOR CHRISTIANSHAVN

Redaktion:
Christianshavns Lokaludvalg

Layout, kort og illustrationer:
Københavns Kommune
Økonomiforvaltningen
KKdesign

Fotos:
Se de enkelte fotos
Forside foto: CLU

Foto: Kurt Lønstrup

” Christianshavn
er en aktiv og grøn bydel,
hvor forskellighed
ses som en styrke.

Foto: Kurt Lønstrup

Forord

Fra Christianshavns Lokaludvalgs formand

KÆRE LÆSERE AF DENNE BYDELSPLAN

Det er nu 3. gang, jeg har fornøjelsen af at skrive et forord. Og man kan derfor ikke lade være med at sammenligne.

Vor første bydelsplan, lige efter vi havde fået Lokaludvalg, var præget af stor entusiasme. Selv gråhårede borgere gik til arbejdet med ungdommelig ildhu. Endelig fik borgerne en mulighed for at blive hørt og få indflydelse på egen hverdag. Bydelsplanen skæmmede sig nu lidt, da forvaltningen havde haft fingre i den – men afspejlede stadig, i form og indhold, stor entusiasme og stærk mangfoldighed. Og enkelte ting fik da også praktisk betydning.

Anden gang satte forvaltningen sig fra starten tungt på foretagendet – og det endte med en række punkter, hvor kun få viste entusiasme og meget lidt fik praktisk betydning.

Nu er det så 3. gang – tøjlerne er blevet lidt løsere igen – og entusiasmen derfor tiltaget tilsvarende. Det er mit inderlige håb, at man på Rådhuset vil forstå, at borgernes engagement er alfa og omega – og hvis dette skuffes endnu en gang, så ender man med ligegyldighed og passiv modstand.

Men lad os være optimister – og håbe på, at politikerne vil være os behjælpelige med at bevare og udvikle vor dejlige bydel, så vi alle, nye som gamle, kan synes, at det er et rart sted at være. En stor del af opskriften findes på de efterfølgende sider.

Og så er der også nogle at takke: Lokaludvalgsmedlemmer og suppleanter for et stort arbejde, et engageret sekretariat og først og fremmest de mange christianshavner, der gennem indsats på borgermøder, i arbejdsgrupper, på borgerpanelet m.m., har givet deres besyv med. Deres antal skal tælles i adskillige 100'er – på trods af, at vi er en lille bydel. Deres engagement er med til at tilsikre, at denne bydelsplan i stort og småt er solidt forankret hos et flertal af borgerne.

Nedenfor ses lokaludvalgets vision for Christianshavn, som ligger til grund for Christianshavns Bydelsplan 2017.

Christianshavn, den 29. marts, 2017

Poul Cohrt

Forord

Fra Københavns Kommunes Overborgmester

Flere og flere vil bo i byen, og rigtig mange vil være med til at gøre København til den bedste by at bo i. Derfor er det en stor fornøjelse at se de færdige bydelsplaner 2017-2020. Lokaludvalgene har lagt et stort arbejde i hele processen. Jeg vil gerne takke for den store indsats og for de mange borgerinddragende aktiviteter, som udvalgene har stablet på benene, og endelig for de meget fine resultater.

Bydelsplanerne er et udtryk for de 12 bydeles særlige identitet og københavnernes store engagement i deres by. Lokaludvalgene og byens borgere har vist stor kreativitet og idérighed i drøftelserne af bydelens fremtid. Bydelsplanerne er et rigtig godt eksempel på, at nærdemokrati og borgerinddragelse er bærende i arbejdet for at gøre København til en endnu skønnere by for alle københavnere.

Christianshavn er en bydel fuld af historie, sjæl og charme, og lokaludvalget beskriver Christianshavn som en ressourcestærk bydel. Det er glædeligt, at lokaludvalget omfavner udviklingen mod nord og arbejder for, at Christianshavn skal være en mangfoldig bydel med plads og muligheder til alle. Jeg deler visionen om en mangfoldig by og sætter stor pris på lokaludvalgets inspirerende tanker, der favner mange indsatsområder, som kan gøre bydelen bedre for alle.

Med bydelsplanerne får Københavns Kommune sammen med lokaludvalgene også mulighed for at nå nogle centrale målsætninger, eksempelvis ved at indarbejde tiltag i planerne, som skal øge trygheden og sikre, at København er en mangfoldig by med plads til alle. Samtidig får Borgerrepræsentationen og forvaltningerne i Københavns Kommune uvurderlig indsigt i lokalområdernes unikke kendetegn, udfordringer og potentialer. Lokaludvalgene er en betydningsfuld kilde til at finde løsninger på lokale udfordringer, og københavnernes ønsker og drømme for deres bydele er med til at vise retningen for kommunens arbejde, og på den måde kan vi i fællesskab sikre, at København fortsat er en af verdens bedste byer at bo og leve i.

Mange tak for indsatsen og de flotte resultater, vi glæder os til at bruge dem i vores arbejde for et bedre København.

Frank Jensen

Indhold

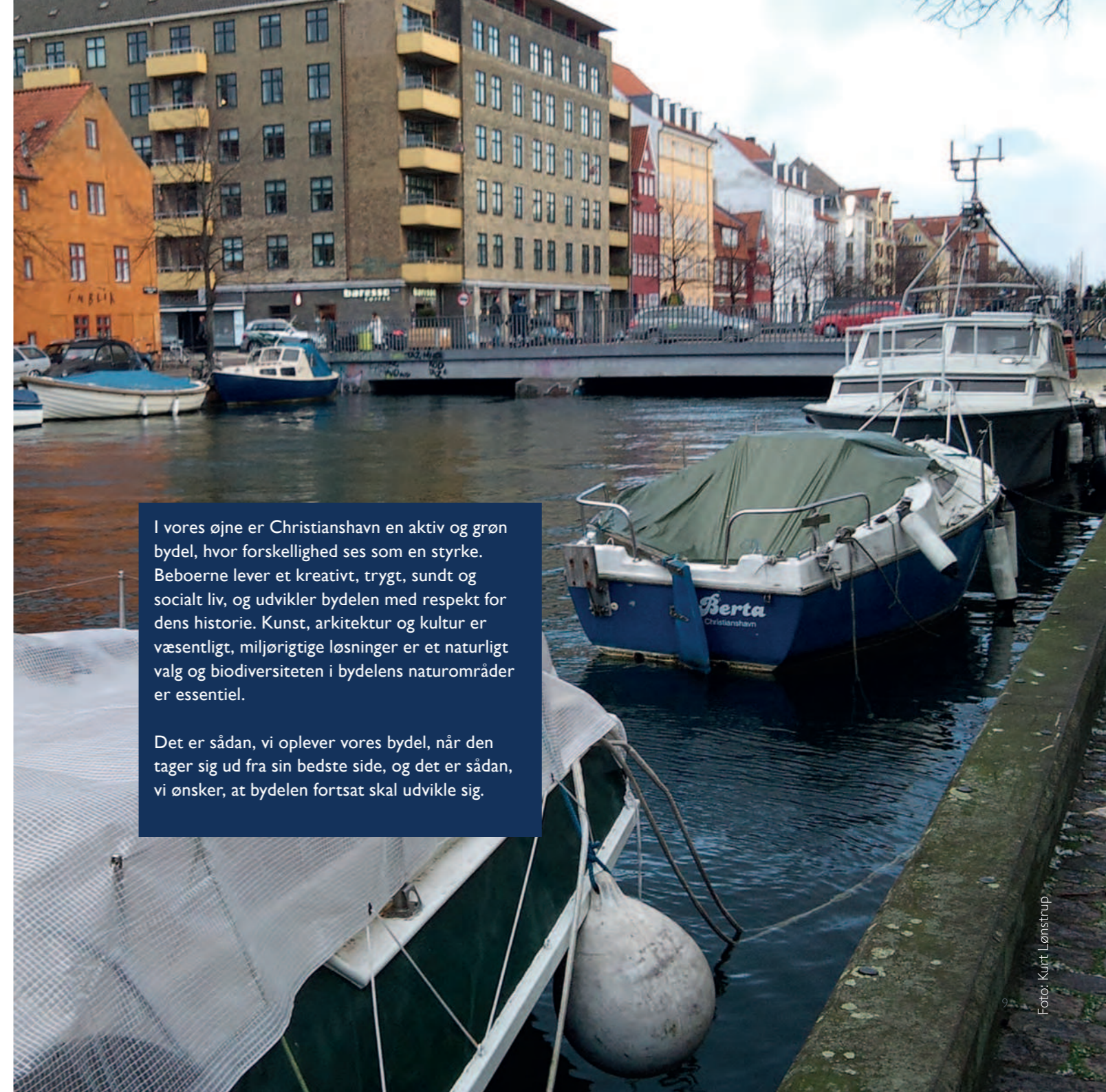
- 8 Lokaludvalgets vision for Christianshavn**
- 10 Christianshavn: En by i byen**
- 14 Lokaludvalgets indsatsområder og arbejdsprogram**
- 16 Det lokale udsyn - lokaludvalgets fokusområder
- 18 Christianshavn – et broget og uensartet boligområde
- 22 Erhvervsudvikling – en bydel med kant
- 24 Christianshavn – en bydel som tager hånd om ældre og socialt udsatte
- 28 Børn og unge - befolkningsudvikling skaber øget og nye behov
- 32 Christianshavn har brug for en samlet trafikplan
- 34 For et grønnere og sundere Christianshavn
- 38 Christianshavn bør (også) klimasikres
- 40 Byudvikling mod nord
- 44 Strategiske retningslinjer for brug af puljemidler**
- 48 Tilkendegivelser fra forvaltningerne i Københavns Kommune**

Lokaludvalgets vision for Christianshavn

Visionen er udtryk for, at Christianshavn har følgende værdier og potentialer, der kan bygges videre på:

1. En særegen historie, arkitektur og kultur.
2. Unikke virksomheder, undervisningssteder og netværk. Social bevidsthed, miljøbevidsthed, mangfoldighed og sammenhold
3. Store tilgængelige naturområder midt i storbyen med en rig flora og fauna
4. Mange ressourcestærke borgere

På de følgende sider uddyber vi, hvad der ligger til grund for denne vision og betragtning om bydelen. Vi beskriver bydelens særegne karakter og stiller demæst skarpt på de indsatsområder, som vi mener, kræver politisk opmærksomhed de kommende år.

I vores øjne er Christianshavn en aktiv og grøn bydel, hvor forskellighed ses som en styrke. Beboerne lever et kreativt, trygt, sundt og socialt liv, og udvikler bydelen med respekt for dens historie. Kunst, arkitektur og kultur er væsentligt, miljørigtige løsninger er et naturligt valg og biodiversiteten i bydelens naturområder er essentiel.

Det er sådan, vi oplever vores bydel, når den tager sig ud fra sin bedste side, og det er sådan, vi ønsker, at bydelen fortsat skal udvikle sig.

Christianshavn: En by i byen

Christianshavn er Københavns mindste bydel med omkring 13.000 borgere. Mange lokale beboere omtaler Christianshavn som en by i byen. Bydelens selvforståelse beror til dels på Christianshavns historie, som mange christianshavnerne tillægger stor værdi og betydning. Det skyldes blandt andet, at lokalhistorien og geografien har været og er med til at afgrænse bydelen fra det øvrige København.

HISTORIEN KORT FORTALT

Christianshavn blev anlagt som en fæstningsby under Christian IV i 1618 og årene frem. Kanaler, gader og torve blev efter nederlandsk forbillede etableret ud fra en symmetrisk byplan omgivet af volde og bastioner. Byen, der var selvstændig købstad fra 1639-74, udviklede sig til en international skibs- og håndværkerby. I 1700-tallet blomstrede handelskompagnierne, der tjente store penge på handel med slaver og sukker mv. fra hele verden.

England stjal i 1807 orlogsflåden på Holmen, og Danmark gik statsbankerot i 1814. Christianshavn blev herefter et af de fattigste områder i København. Senere i 1800-tallet kom der dog store, nyskabende industrier og skibsværfter til.

I gennem 300 år havde den danske flåde hjemsted på de fem kunstige øer Papirøen (Christiansholm), Arsenaløen, Frederiksholm, Dokøen og Nyholm, der udgør Holmen. I 1996 forlod Søværnet det meste af området, og i de gamle bygninger, kanonbådsskure, smedjer og kaserner er der i dag boliger, kreative virksomheder, samt film-skole, teaterskole, musikkonservatorium og arkitekt- og designskole, ligesom Operaen er bygget på Dokøen. På Nyholm er Mastekranen, der hjalp med at rejse master på sejskibene, og en række ældre maritime anlæg bevaret.

Christianshavn er
Københavns mindste
bydel med omkring
13.000 borgere.

Et andet militærområde er omdannet til fristaden Christiania, hvor der eksperimenteres med alternative levemåder:

Margretheholm er omdannet til boliger, og Papirøen står for tur. Derudover blev B&W Skibsværftet på Refshaleøen lukket i 1996, og området er i dag præget af midlertidige aktiviteter, beboelse og kreative erhverv. Københavns Kommune kategoriserer Refshaleøen som et "perspektivområde".

Mange af renæssancehusene fra 1600-tallet, pakhusene fra den florissante periode, kirkerne, krudthuse og haller står intakte, da Christianshavn aldrig har været udsat for store brande eller bombardementer. Bygningerne er blevet saneret, og flere af dem er forvandlet til museer, udstillingssteder, biblioteker, restauranter, ministerier, ambassader og boliger.

Bygningerne hører sammen med voldanlægget og kanalerne til noget af det bedst bevarede af sin art i Danmark. Blandt andet derfor er det vigtigt, at vores bydel udvikles med respekt for historien. Bygningernes historiske vidnesbyrd er med til at gøre vores gader stemningsfulde og smukke, og det er et af Christianshavns særegne træk.

CHRISTIANSHAVN I DAG

I dag er situationen, livsomstændighederne og befolkningssammensætningen på Christianshavn en anden. Industrierarbejdspladserne er enten nedlagt eller udflyttet og afløst af vidensarbejde i finanssektoren, ministerier og uddannelsesinstitutioner, samt af en række forskellige kreative erhverv.

61 % af christianshavnerne har en videregående uddannelse. Til sammenligning har 57 % af den samlede københavnske befolkning en videregående uddannelse. Dog har knap en fjerdedel (24 %) af christianshavnerne grundskolen som højeste uddannelse. Men tallet er lavere end gennemsnittet for København, der ligger på 27 %.

Boligprisernes himmelflugt er medvirkende til den store befolkningsudskiftning. Kort sagt: Akademikere, studerende og den kreative klasse afløser den traditionelle arbejder. Hjemløse og flaskesamlere må nøjes med gaden.

Christianshavn tæller tre restauranter med Michelin-stjerner og tre væresteder til fattige, psykisk syge og hjemløse. Det illustrerer meget godt kontrasterne i bydelen.

Med de nye kvarterer er Christianshavns befolkning vokset fra et lavpunkt i 1980'erne på 8.300 indbyggere til nu ca. 13.000 i 2017. En udvikling der med tiden vil blive forstærket af urbaniseringen af Refshaleøen, Papirøen og sikkert også Nyholm.

Den kraftige byudvikling medfører pres på boliger, institutioner og infrastruktur. Samtidig betyder den store befolkningsudvikling og udskiftning et pres på sammenhængskraften i bydelen.

Med en forholdsvis stor ind-pendling til offentlige arbejdspladser og til skolerne, samt en stor gennemkørende trafik i Torvegade er Christianshavn også et trafikbelastet område med utilstrækkelig infrastruktur.

Alt på Christianshavn er resultater af beslutninger. I begyndelsen var det en konges beslutning, senere kapitalistiske og demokratiske beslutninger. Nogle er gode og andre dårlige. Men alt kan diskuteres og påvirkes – og det er der mange borgere, der benytter sig af.

Christianshavn har altid forandret sig. Ved at inddrage borgerne i udviklingen og på forskellig vis at øge sammenhængskraften er en velbalanceret, bæredygtig udvikling af hele Christianshavn en fortsat mulighed.

Foto: Kurt Lønstrup

Lokaludvalgets indsatsområder og arbejdsprogram

Det lokale udsyn - lokaludvalgets fokusområder

I det følgende vil vi præsentere et udvalg af tematiske fokusområder og fremhæve muligheder og udfordringer, som vi mener, har brug for politisk opmærksomhed i de kommende år.

CHRISTIANSHAVNS GRUNDLAG – EN RESSOURCESTÆRK BYDEL

Vores nedslag er baseret på den antagelse, at Christianshavn som udgangspunkt er en ressourcestærk bydel. Den seneste opgørelse over Christianshavns befolkning set i relation til arbejdsmarkedet er fra 2015 og underbygger denne antagelse.

Her får man et billede af Christianshavns socioøkonomiske fordeling og bydelens arbejdsstyrke.

Den samlede arbejdsstyrke lå dengang på 6.295 ud af på 11.844 beboere. Ca. 2/3 (4.401) på Christianshavn er beskæftiget indenfor kommunens grænser og 1/3 (1.894) har en arbejdsplads i andre kommuner.

44 % af beboerne var udenfor arbejdsstyrken (fx børn og ældre), mens 3 % af beboerne var arbejdsløse.

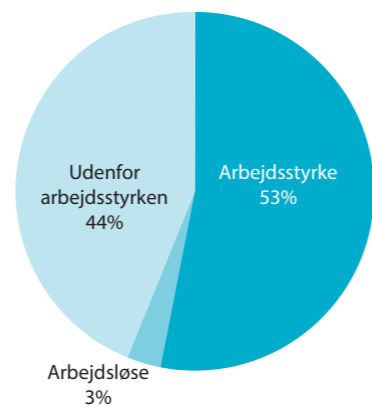
Den største andel af arbejdsstyrken (38 %) tæller lønmodtagere på højeste niveau, og 43 % af arbejdsstyrken er i alderen 30-59 år.

Af den del af borgerne, der står udenfor arbejdsstyrken, er flest under uddannelse (28,8 %), mens folkepensionisterne udgør 27,7 %, børn og unge under 16 år udgør 14,8 % og 4,3 % er kontanthjælpsmodtagere.

Tallene peger på, at Christianshavn er en ressourcestærk bydel med en stærk arbejdsstyrke. Det er interessant, at der, udover de 38 % lønmodtagere på højeste niveau, blot er 10 % lønmodtagere på mellemniveau, mens antallet af lønmodtagere på grundniveau er 25 %.

Indikerer dette en udvikling med stigende afstand mellem velstillede og mindre bemidlede? Og hvad betyder befolkningstilvæksten?

Her følger vores vurderinger og udsyn.

Arbejdsstyrken 2015
Kilde: Københavns Kommunes statistikbank

2015										
Socioøkonomisk gruppe	Socioøkonomisk status	Under 16 år	16-24 år	25-29 år	30-59 år	60-66 år	67 år og derover	I alt	I alt i %	I alt i % af de samlede beboere
Beskæftige	Selvstændige		19	41	396	73	63	592	9%	5%
	Medarbejdende ægtefælle				6	2	1	9	0%	0%
	Topleder		2	5	251	43	10	311	5%	3%
	Lønmodtager på højeste niveau	4	82	313	1.714	246	57	2.416	38%	20%
	Lønmodtager på mellemniveau		53	87	397	60	6	603	10%	5%
	Lønmodtager på grundniveau	9	491	297	689	73	27	1.586	25%	13%
	Andre lønmodtager	7	92	35	133	15	5	287	5%	2%
Lønmodtager u.n.a.	8	63	46	295	42	37	491	8%	4%	
I alt		28	802	824	3.881	554	206	6.295	100%	53%
Arbejdsløse	Arbejdsløs (brutto)		10	48	226	16		300		3%
I alt			10	48	226	16		300		3%
Udenfor arbejdsstyrken	Støttet beskæftigede uden løn		4	4	9	1		18	0%	0%
	Vejledning og opkvalificering		6	3	13			22	0%	0%
	Ledighedsydelse				12			12	0%	0%
	Barselsfravær fra ledighed		1	9	23			33	1%	0%
	Sygefravær fra ledighed		1	1	31	5		38	1%	0%
	Kontanthjælp (passiv)		13	15	173	25	1	227	4%	2%
	Ressourceforløb			1	5	1		7	0%	0%
	Efterløn						101	101	2%	1%
	Fleksydelse						4	4	0%	0%
	Folkepension					170	1.285	1.455	28%	12%
	Førtidspension		1	3	128	84		216	4%	2%
	Anden pension					22	4	26	0%	0%
	Under uddannelse	833	419	187	69	1	4	1.513	29%	13%
	Børn og unge	797	2					799	15%	7%
Øvrige udenfor arbejdsstyrken		100	107	509	53	9	778	15%	7%	
I alt		1.630	547	330	972	467	1.303	5.249	100%	44%
I alt		1.658	1.359	1.202	5.079	1.037	1.509	11.844		100%

Befolkningen efter socioøkonomisk status, alder og distrikter

*Stillingskategorien topledere omfatter ledere på øverste administrative plan. Lønmodtagere på højeste niveau har typisk en lang videregående uddannelse, på mellemste niveau en kort eller mellemlang videregående uddannelse og på grundniveau en kort erhvervsuddannelse.
Kilde: Københavns Kommunes statistikbank

Christianshavn – et broget og uensartet boligområde

I Christianshavns Lokaludvalg mener vi, at det har stor betydning, at befolkningen på Christianshavn afspejler alle befolkningsgrupper. Vi går ind for mangfoldighed, men oplever at den brogede befolkningssammensætning er truet af boligprisernes himmelflugt. Dette gælder både eje og leje.

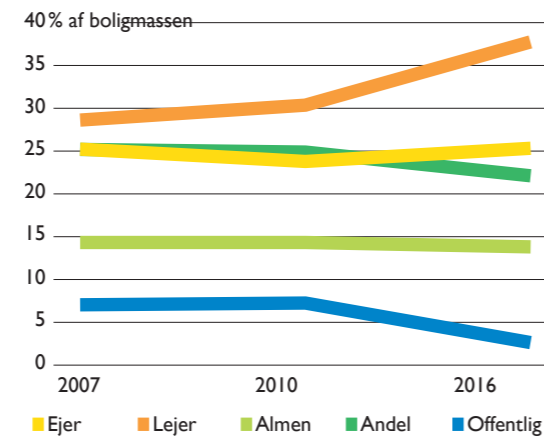
Det bekræftes også af boligopgørelser fra 2017, som viser, at lejlighedspriserne i København er steget med 60 % siden 2011, og at kvadratmeterprisen i København K, hvorunder Christianshavn i dette tilfælde er medregnet, ligger på 43.363 kr. ved udgangen af 2016. Det svarer til en stigning på 21 % siden 2006, hvor lejlighedspriserne før finanskrisen var på sit højeste.

Det er også bemærkelsesværdigt, at andelen af boliger udbudt via privatudlejning er steget i de seneste 10 år. Vi kender ikke mekanikken bagved, men noget af stigningen kan forklares med, at det offentlige har skilt sig af med en del boliger. Uden at vi kender konkrete tal, er

det også indtrykket, at der kan fastsættes nogle endog meget heftige huslejer i nye lejemål, hvilket giver mulighed for større profiler.

Det bør også bemærkes, at det kollektive selveje – andelsboliger – udviser en svagt faldende tendens. Da andelen af ejerboliger er ret stabil, betyder det en mindre tilbagegang for selvejet. Endelig bemærkes, at der i 10-året ikke er opført en eneste ny almen bolig. At procentandelen falder skyldes, at den samlede mængde af boliger på Christianshavn er steget.

Også korttidsudlejning - herunder, men ikke kun AirBnB - er med til at presse boligpriserne i vejret, idet man på den måde kan finansiere dyrere køb/leje, end man ellers havde råd til. De efterhånden mange boliger, hvor beboerne ikke svarer skat til lokalområdet, blandt andet på grund af fritidshusstatus, booster også ejendoms-

Boligudvikling efter ejerforhold
Kilde: Københavns Kommunes statistikbank

priserne – og dermed også huslejerne - langt ud over almindelige menneskers formåen. Konsekvensen kan blive en bydel, befolket af mennesker på gennemrejse, uden engagement i naboen eller bydelen som sådan.

Det kan der gøres noget ved: Dels giver den nye planlov kommunen mulighed for at kræve, at mindst 25 % af nyt byggeri skal være almene boliger. Dels kan man, med forbillede i andre storbyer, som fx Berlin og Barcelona, stille krav om, at lejemål skal være varige og overlade betjening af turister til egentlig hoteldrift, hvor alle parter er beskyttede af et regelsæt. Og endelig kan man indskrænke muligheden for korttidsudlejning over AirBnB til 30 dage på et år.

Begræns korttidsudlejning – sæt restriktioner på AirBnB

2016 Antal boliger							
Ejerforhold	Under 40 m ²	40-59 m ²	60-79 m ²	80-99 m ²	100-119 m ²	120 m ² og derover	Antal boliger Total
Ejerbolig	35	275	218	335	317	492	1.672
Privat udlejning	225	599	470	654	231	309	2.488
Almennyttigt boligbyggeri	2	55	273	420	74	18	842
privat andelsboligforening	20	232	297	449	297	173	1.468
Stat og kommune	44	37	30	25	11	25	172
I alt	326	1.198	1.288	1.883	930	1.017	6.642

Christianshavn: Boliger efter ejerforhold og areal 2016

Bring andelen af almene boliger op på niveau med ejerboliger

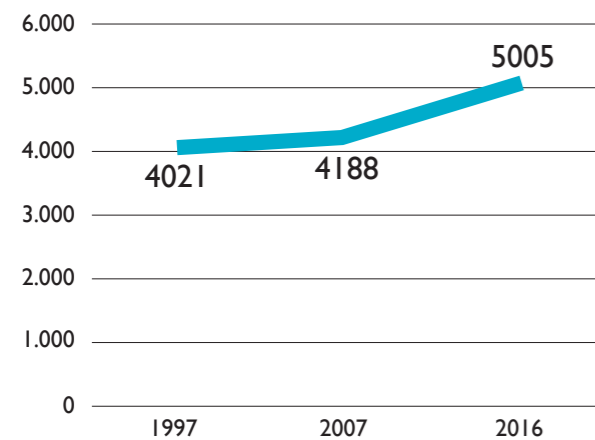
Et argument mod at etablere almene boliger, også ældreboliger/plejehjem, er typisk, at grundpriserne ikke tillader dette. Men kendsgerningen er, at loven – netop i sådanne tilfælde – giver kommunen hjemmel til at yde rente- og afdragsfrie langtidslån for at nedbringe beregningsgrundlaget.

Statistikken tillader os ikke at se fordelingen på boliger længere tilbage i tiden, men her er seneste opgørelse over boliger på Christianshavn fordelt efter ejerforhold.

Et mål må være at bringe antallet af almene boliger op på niveau med antallet af andels- og ejerboliger. Som der fremgår af tabellen, indebærer målsætningen en fordobling i antallet af almene boliger.

For at opnå dette, må en meget stor del af nybyggeri været støttet, alment byggeri. De heri liggende lavere huslejer vil også udøve et vist pristryk i forhold til de private udlejere, som må antages at dæmpe huslejernes himmelflugt.

For at gøre dette lettere at opnå, vil det være hensigtsmæssigt at tage højde for, at andelen af singler er steget kraftigt i de senere mange år. Familieboliger er dyrere at bygge end singleboliger. En løsning kunne være "fleksible boliger", der kan ændre konfiguration efter behov.

Antal singler uden børn
Kilde: Københavns Kommunes statistikbank

Dette er ikke ting, vi som lokaludvalg har myndighed til at gennemføre. I stedet vil vi derfor opfordre Københavns Kommune til at gøre af brug de til rådighed stående midler for at sikre vores bydel en fortsat udvikling som et alsidigt og mangfoldigt boligområde.

Endelig bør tilføjes, at der pt. er planer om at opføre midlertidige ungdomsboliger på Refshaleøen. Det er – i vor optik – en god og nyttig idé.

FAKTA

- 65 % ud af 353 respondenter mener, at der bør etableres flere almene boliger i vores bydel
- 66 % mener, at boliger på Christianshavn skal anvendes til helårsbeboelse
- 82 % mener, at der bør indføres restriktioner på, hvor mange dage i løbet af et år, man må udleje sin bolig på AirBnB.

Christianshavns Borgerpanel,
februar 2017

Foto: Kurt Lønstrup

Erhvervsudvikling – en bydel med kant?

Christianshavn er et boligområde med erhverv. Tidligere var fremstillingsindustri det dominerende erhverv i vores bydel, men nu er denne branche i tilbagegang. I stedet er de immaterielle erhverv, dvs. finansiering og forsikring, offentlig administration, undervisning og restauranter dominerende på Christianshavn.

Den seneste opgørelse over arbejdspladser på Christianshavn, der er fra 2015, viser, at der i alt er 14.250 arbejdspladser.

Erhvervsudviklingen på Christianshavn skal respektere, at bydelen er et boligområde med mange herligheds-værdier. Dvs. at bydelen skal have en detailhandel, der understøtter et hverdagsliv for christianshavnerne.

Vi har noteret os en tendens til en ensidig erhvervsudvikling med stadig flere cafeer og restauranter på Christianshavn, og vi kan være bekymrede for, at mangfoldigheden i butiksudvalget vil blive mindre, sådan som vi oplever, det er gået i Indre By.

Inderhavnsbroen har trukket en del aktivitet med sig i nærheden af brofæstet på Christianshavn; både ønsket og uønsket aktivitet. Det er på den ene side glædeligt med endnu mere liv i bydelen, men på den anden side er der også klager over støj fra udendørslivet – blandt andet fra musikarrangementer og udeserveringer.

Vi mener, at Borgerrepræsentationen og Københavns Kommunes forvaltninger skal være opmærksom på denne tendens – både af hensyn til borgerne på Christianshavn, og fordi en udvandring af bydelens forskellighed modarbejder visionen om at skabe en by med kant.

Vi vil gerne fortsætte med at være en bydel med "kant" og vil derfor nødtigt være vidne til en erhvervsudvikling, hvor kædeforretninger, restauranter og cafeer erstatter traditionel detailhandel, og gør livet svært for mindre erhvervsdrivende.

Vær opmærksom på
spillover-effekten
fra Indre By

Kant
frem for udvandring

En af de måder, man kan bremse en sådan udvikling, er ved at forbyde sammenlægning af butiksarealer; idet de internationale kæder normalt kræver butikker med et stort areal. Andre muligheder er at:

- Begrænse nattilladelser og alkoholbevillinger.
- Begrænse antallet af udendørsarrangementer.
- Være opmærksom på sliddet på vores bydel, herunder kanalerne og havnen, som blandt andet den øgede turisme afstedkommer.
- Understøtte netværk og det kreative vækstlag, som findes på Christianshavn – blandt andet på Refshaleøen.

- Bruge Christianshavn til at afprøve eksperimenterende og nyskabende byudvikling. Bydelens størrelse og dens beboer- og erhvervs sammensætning gør, at den egner sig til det. Dette skal naturligvis ske i dialog med christianshavnerne og lokaludvalget.

Foto: Kurt Lønstrup

Christianshavn – en bydel som tager hånd om ældre og socialt udsatte

Ligesom vi går ind for at bevare Christianshavn som en bydel med et broget og alsidigt boligområde, ønsker vi også fortsat, at forholdene for den ældre befolkning i bydelen forbedres, og at udsatte grupper får støtte og opmærksomhed på Christianshavn. En del af Christianshavns DNA er et socialt hjerte, og det er et udviklingsprincip, som vi gerne ser Borgerrepræsentationen bakker op om.

Efter mere end 60 år i KBH. K!
og 40 år på Christianshavn
vil jeg ikke væk!

(medlem af Christianshavns Borgerpanel)

PLEJEBOLIGER

– ER EN MANGEL PÅ CHRISTIANSHAVN

Christianshavn er en af de bydele, der målt på antal borgere, er underforsynet med plejeboliger - og ældreboliger også for den sags skyld. Dette har medført, at borgerne på Christianshavn flyttes væk fra Christianshavn, dvs. væk fra de kendte omgivelser og ikke mindst væk fra netværket, når de får behov for ældre-/plejeboliger. Dermed bliver det ofte svært for de ældre at bevare kontakten til deres vante netværk. Besøg fra jævnaldrende venner bliver færre, da mobilitet ofte er en udfordring, som er svær at overkomme. Endelig er der evidens for, at alderssvækkede mennesker lever længere, hvis de færdes i kendte omgivelser.

Det er derfor ønsket, at der etableres plejeboliger på Christianshavn. Lokaludvalget samarbejder med Sundheds- og Omsorgsforvaltningen på at finde en egnet grund på Christianshavn, som eksempelvis kunne være på Holmen eller Margretheholm.

Når der laves nye lokalplaner, f.eks. i forbindelse med byggerier, bliver der ofte udlagt 25 % af etagekvadratmeterne til almene boliger, hvorunder opførelse af plejeboliger henhører.

Dog er det sådan, at Christianshavn ikke blot mangler plejeboliger, men også både ungdomsboliger og familieboliger til fornuftige huslejer, så der er som nævnt i forrige afsnit stor interesse for de områder, der udlægges til almene boliger.

Der er indenfor de seneste 10 år sket over en fordobling af ældre på Christianshavn i alderen fra 70 år og op – fra 433 i 1997 til 1.004 i 2016.

Derudover er der også sket en markant stigning i antallet af unge i alderen 20-29 år: Hvor antallet i 1997 var 1.899, var det i 2016 steget til 2.584.

Aldersgrupper	1997	2007	2016
0-9 år	825	972	1.334
10-19 år	535	746	908
20-29 år	1.899	1.628	2.584
30-39 år	1.776	1.975	2.169
40-49 år	1.426	1.438	1.651
50-59 år	1.081	1.543	1.542
60-69 år	483	1.148	1.518
70-79 år	433	406	1.004
80-89 år	240	207	207
90- år	35	34	38
I alt	8.733	10.097	12.955

Befolkningen på Christianshavn efter alder, køn
– fordobling af ældre og stigning af unge

FAKTA

50, 2 % af 353 respondenter ønsker at komme på plejehjem på Christianshavn, mens 21,8 % synes, det er i orden at komme på plejehjem uden for Christianshavn, så længe det er i København.

Christianshavns Borgerpanel,
februar 2017

SOCIAL- OG SUNDHEDSUDVALGET HAR VEDTAGET FØLGENDE:

- Samlet set skal der moderniseres eller nybygges i alt 2734 plejeboliger i København perioden 2017-2030. I forbindelse med nybyggeri tilstræber kommunen en ensartet fordeling af plejeboliger over byen.
- Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har vedtaget at plejehjemscentre skal have en minimumsstørrelse på 50 boliger per plejehjemscenter.
- Det er svært at finde en egnet grund på Christianshavn – som ikke overstiger almenlovens prisloft for alment byggeri
- Lokaludvalget har peget på "Spejdergrunden", "Ørkenfortet", "Papirøen" og Miljøstyrelsens bygning.

København Kommunes hjemmeside

SUNDHEDSHUSE – BEHOV FOR NÆRHED TIL SUNDHEDSVÆSNET

Der er sket ændringer inden for sundhedshusene, og en stor del er blevet samlet i større, bydelsdækkende enheder. I dag er der fem sundhedshuse i København - et på henholdsvis Amager, Vesterbro, Vanløse, Nørrebro og Østerbro.

Indre By/Østerbro er blevet vores bydelsområde, og Christianshavn er som udgangspunkt tilknyttet sundhedshuset på Østerbro – dvs. på en lokalitet, der stort set ikke kan ligge længere væk fra Christianshavn. Afstanden er et stort problem.

Kun ved visitering eller henvisning fra egen læge kan christianshavnerne benytte sundhedshuset på Amager.

Inden Sundheds- og Omsorgsforvaltningen omstrukturerede sundhedshusene, havde borgere på Christianshavn mulighed for at benytte forebyggelsescentret på Amager.

Efter omstruktureringen findes forebyggelsescentrene, hvor der var adgang til behandling/samtaler omkring kost, rygning, alkohol og motion (KRAM-faktorerne), ikke længere. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har ikke spillet ud med noget nyt her endnu.

Det borgernære sundhedsvæsen ligger på Østerbro!?

Vi ser gerne, at der gives mulighed for at udøve forebyggende træning, som ikke kræver visitation, på Christianshavn.

Det kunne eksempelvis være i et samarbejde med Hal C. Denne mulighed er i vores øjne et udtryk for målsætningen om at skabe et "borgernært sundhedsvæsen", som er et princip, lokaludvalget bakker op om.

Der er behov for forebyggende træningsmuligheder på Christianshavn

ØVRIGE SOCIALE- OG FOREBYGGENDE INDSATSER

Christianshavn har flere velfungerende varместuer, hvor udsatte borgere har mulighed for at få et billigt måltid mad, hvile, bad, hjælp, samtale m.m. Derudover er der samarbejde med forskellige gadeteams og andre kommunale muligheder for at hjælpe med omsorg for det hele menneske.

Det er et arbejde, som skaber rummelighed i vores bydel, og det bakker lokaludvalget op omkring.

Vi er også opmærksomme på, at ensomhed er en problematik, som kræver et øget fokus i takt med, at vi bliver flere ældre. Vi ved, at det er et problem at få opsporet de borgere, der har behov for hjælp, og at det kun er et fåtal af borgerne, som nås med forvaltningens opsøgende besøg, når borgeren fylder 80 år.

Lokaludvalget forestiller sig, at andre forebyggende indsatser kan imødekomme ældre og ensomme. Eksempelvis kan en aktivitetskoordinator og ordninger som spise- og besøgsvenner afhjælpe ensomhed yderligere.

Der er dels behov for at udbrede kendskabet til de tilbud, der er for ældre og enlige, og dels bør indsatserne være lokalt baseret således, at det virker trygt og nærliggende for ældre og ensomme at deltage.

I lokaludvalget vil vi gerne være med til at styrke kommunens indsatser, som tager hånd om sociale forhold og udsatte grupper. Vi er en bydel med mange ressourcer stærke borgere, og vi vil gerne imødekomme, at gabet mellem borgernes sundhed og trivsel mindskes.

Foto: Kurt Lønstrup

Børn og unge - befolkningsudvikling skaber øget og nye behov

SKOLER OG INSTITUTIONER FÅR KAPACITETSPROBLEMER

Børnetallet stiger fortsat på Christianshavn. Både ved fødsler og ved tilflytning. Den seneste befolkningsfremskrivning viser, at der vil være 520 flere børn og unge i alderen 0-17 år i 2027 på Christianshavn, end der var i 2016. Befolkningsstigningen blandt børn og unge betyder, at der efter ombygningen og udbygningerne af Christianshavns Skole fortsat vil være behov for mere plads på skolen allerede i 2019/2020.

Planlæg med rettidig omhu – og reservér arealer til skole og institutioner.

Vi går fortsat ind for, at hele Christianshavn er et fælles skoledistrikt. Derfor kunne en mulig udvidelse af Christianshavns Skole være en lejeaftale eller et køb af Orlogsmuseet og/eller baghuset til Søkvæsthuset eller andre områder på Christianshavn.

Som det fremgår af grafen, vil der i 2020 være behov for yderligere kapacitet på mellemtrinnet sammenlignet med børnetallet fra 2016, da der her vil være 62 flere børn end i dag. Ligeledes vil antallet af vuggestuebørn også være stærkt stigende.

Der bliver således også pladsproblemer i dagtilbud til de mindre børn. Selv når Børnebyen på hjørnet af Prinsessegade og Refshalevej er færdigbygget og taget i brug i 2018, vil der være behov for flere institutioner og renovering af de gamle. En mulighed kunne være de uudnyttede arealer på Margretheholm.

Københavns Kommune bør tage initiativ til at reservere arealer eller foretage køb på Nyholm, Margretheholm og/eller Refshaleøen for at imødekomme udviklingen og behovet. Lokaludvalget vil derfor gerne opfordre til, at der i forbindelse med nye lokalplaner stilles krav om plads til institutioner – særligt i forbindelse med bydelens udvidelse mod nord, som vi vender tilbage i afsnit "Byudvikling mod nord."

Etablér en bemandet legeplads på Holmen til børnefamilierne i nordlige del af Christianshavn

Endelig ønsker vi også, at der etableres en bemandet legeplads på Holmen, fordi der allerede nu er kommet mange børnefamilier i den del af Christianshavn.

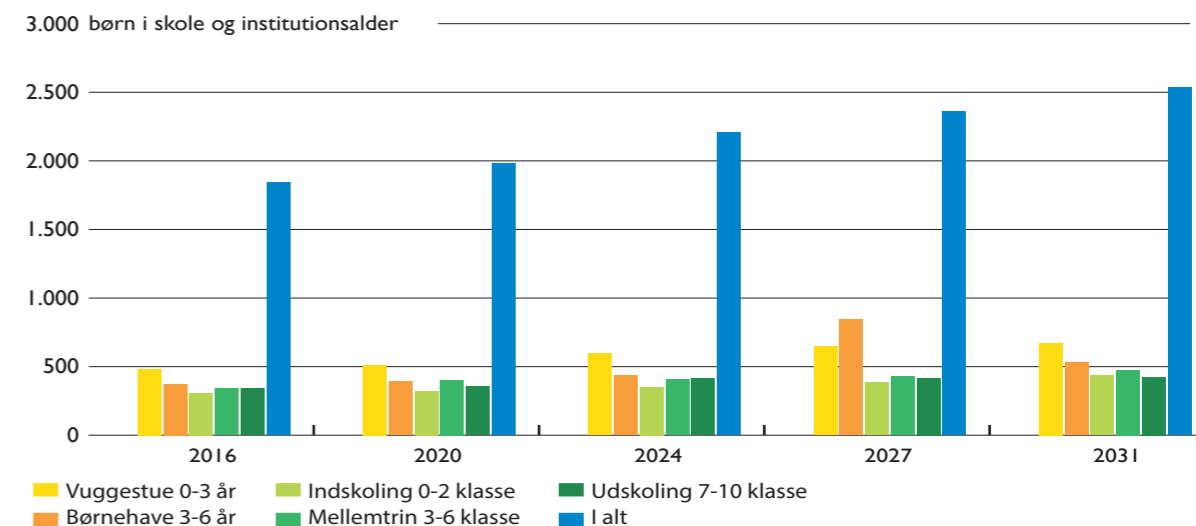
Der mangler aktiviteter for unge på Christianshavn. Blandt andet af den grund har lokaludvalget igennem flere år haft et ønske om at få etableret et "Ungehus" – et slags beboerhus light for unge op til 21 år med værksteder, musikøvelokaler, leg og e-sport.

Ungehuset er også tænkt som et sted, hvor unge kan få rådgivning og støtte. Denne funktion er inspireret af det eksisterende projekt "Vilde Liv", som er forankret på Christiania, og som via opsøgende arbejde løser problemer med unge, som driver omkring på Christiania og andre dele af Christianshavn.

Alle undersøgelser, der drejer sig om at lægge en dæmper på uro i områder, peger på, at kvalificeret mandskab er vejen. En mulig placering af Ungehuset kunne være i Brobergsgade 10, hvis fritidsklubben flyttes.

Endelig er der et alment behov for renovering af øvrige klub- og fritidslokaler på Christianshavn.

Hvad med et Ungehus i Brobergsgade?

Befolkningsfremskrivning 2016 - 2031

Kilde: Københavns Kommunes statistikbank

IDRÆT OG SPORT – EN SVØMMEFACILITET PÅ PAPIRØEN ER FØRSTE SKRIDT I DEN RIGTIGE RETNING

Der er behov for flere, bedre og renoverede faciliteter til idræt inde og ude for alle aldersgrupper. Det første skridt i den rigtige retning er etableringen af Papirøens svømmehal og havnebad. Det er et projekt, som har stor opbakning i lokaludvalget, og som Christianshavnerne ser frem til at benytte.

Lokaler til Christianshavns Idrætsklub skal opgraderes og renoveres. Dette gælder også bemanning for eksempel i Hal C, hvor der i den ubemandede åbningstid af og til er udfordringer med hærværk.

I lokaludvalget ser vi også gerne, at der bliver etableret flere uformelle badezoner og bedre forhold for vand-sport, opbevaringsforhold og anløbsfaciliteter for blandt andet kajakker og småbåde.

Ligeledes ønsker vi, at kommunens forvaltninger, evt. i samarbejde med lokaludvalget, går i dialog med Marine-station Nyholm om at udlåne og gøre brug af deres græsplæner og idrætslokaler til lokale idrætsforeninger. På samme vis kan der også tages kontakt til Refshaleøens Ejendomsselskab om flere sportsaktiviteter og flere midlertidige kulturaktiviteter på Refshaleøen.

Udnyt de eksisterende muligheder ved at gå i dialog med centrale aktører og os

KULTUR – STYRK SAMARBEJDER OG DIALOG

På Christianshavn er der mange offentlige og private kultursteder: De skal sikres de bedste rammer. Det drejer sig blandt andet om: Beboerhus, Bibliotek, Kulturtårnet, Frederiks Bastion, Skabelonloftet, Asterions Teater, Overgaden og Christianias kultursteder.

Lokaludvalget ser også et behov for at sikre en spredning af kulturfaciliteter over hele Christianshavn, herunder de nye kvarterer; og ønsker, at kommunens Kultur- og Fritidsforvaltning i større omfang gør brug af og tager hånd om den aftale, som Københavns Kommune har med Det Kongelige Teater/Operaen.

Kulturfaciliteter skal være jævnt fordelt på hele Christianshavn

Den går ud på, at de københavnske skolebørn gennem deres skoletid skal have mulighed for at opleve teatrets kunstarter; og at teateret lokalt skal samarbejde med festivaler og andre kulturområder; der modtager støtte fra Københavns Kommune.

En styrkelse af kulturlivet på Christianshavn kan også ske ved at udnytte flere bunkere til kulturaktiviteter - f.eks. til øvelokaler; ved at etablere et samarbejde med Operaen om lokal udnyttelse af faciliteterne; og generelt støtte samarbejdet mellem institutioner og foreninger med henblik på viden om og bedre udnyttelse af lokaler og lån af arealer og faciliteter.

KULTUR PÅ PAPIRØEN – SKAL HAVE ET FOLKELIGT AFSÆT OG ET MODERNE BIBLIOTEK

Kultur- og Fritidsudvalget har besluttet at bakke op om et forslag om at etablere et multifunktionelt kunstcenter på Papirøen. Kunstcentret skal danne ramme om flere funktioner end blot en udstillingshal.

Lokaludvalget samarbejder med idemagerne bag kunstcentret WallnerWeiss og med Kultur- og Fritidsforvaltningen om at udvikle konceptet for kunstcenteret, og er blandt andet positivt indstillet overfor en flytning af Christianshavns Bibliotek. En flytning skal dog kun ske på betingelse af, at biblioteket bliver moderniseret og får bedre faciliteter og udfoldelsesmuligheder.

I nye rammer kan Christianshavns Bibliotek eksempelvis bedre indgå samarbejder med Børnebyen, Christianshavns Skole og Christianshavns Gymnasium om aktiviteter. Endelig understøtter en placering på Papirøen også behovet for at fordele og sprede Christianshavns kulturfaciliteter i hele byen i takt med bydelens udvidelse mod nord.

For lokaludvalget er det vigtigt, at Papirøens kulturaktiviteter har en folkelig forankring, inddrager Christianshavnernes ønsker og giver plads til de aktiviteter, der er mangel på i vores bydel.

Giv biblioteket nye udfoldelsesmuligheder på Papirøen

FAKTA

- Et flertal i borgerpanelet (51,6 %) siger ja til en biblioteksflytning, såfremt det får mere plads og tidsvarende faciliteter. 35 % er imod en flytning af biblioteket og 13,4 % "ved ikke".
- Jo længere mod nord på i bydelen, des større tilslutning til flytningen af biblioteket

Christianshavns Borgerpanel,
november 2016

Foto: CLU

Christianshavn har brug for en samlet trafikplan

København vokser, og stadig flere borgere har behov for at færdes mellem Amager og Indre By. Samtidig vokser befolkningstallet på Christianshavn, og her er der desuden en voldsom forøgelse af gæster. Det skaber et trafikpres på Christianshavn, som ventes at blive endnu større 2017-2020.

De hidtil gennemførte tiltag som trafiksanering af Prinsessegade, etablering af cykel- og gangbroer samt forlængelse af buslinje 9 A til Margretheholm har langt fra

Trafiksikkerheden ved Børnebyen skal forbedres, før der sker alvorlige ulykker

været tilstrækkelige. Åbningen af busslusen ved Frederiksholm har tilmed øget den gennemkørende biltrafik gennem Danneskiold-Samsøes Allé og Prinsessegade.

Det skal være mere trygt og sikkert at færdes på Christianshavn. Der skal være sikre skoleveje, og ældre skal kunne færdes uden frygt for at blive kørt ned. Trafikstøj og partikeludledning bør begrænses.

HOLMENE OG REFSHALEØEN SKAL MED I EN SAMLET TRAFIKPLAN

Christianshavns Lokaludvalg kom derfor i maj 2016 med forslag om, at der skal udarbejdes en samlet trafikplan for Christianshavn, inklusiv Holmen, Margretheholm og Refshaleøen. Behovet for en sådan sammenhængende og gennemtænkt trafikplanlægning er ikke blevet mindre. Tværtimod medfører byudviklingen store trafikale konsekvenser og udfordringer for lokalmiljøet, som vil kræve opmærksomhed og ressourcer i de kommende år.

Hastighedsbegrænsning på 20 og 30 km/t på lokalveje skal indføres

Biltrafikken bør, i lighed med hvad der er sket i hollandske kanalbyer, begrænses mest muligt. Der bør sættes på underjordisk bilparkering for at skabe bedre plads i byrummet til gående, cyklende og kollektiv transport. På de lokale veje bør gennemføres hastighedsbegrænsninger på 30 og 20 km/t med effektiv kontrol i form af "stærekasser" og politi.

Flere cykelstier og sats på kollektiv trafik

Brug af delebiler bør gives prioritet – eksempelvis ved at skabe bedre fordelagtige parkeringsmuligheder for delebiler og undersøge, hvor og hvordan delebilsordninger kan fremmes.

Der bør skabes bedre forhold for både gående og cyklister. Fortove og cykelstier skal have en tilstrækkelig bredde, hvor der er mange, der færdes. Det gælder særligt i Torvegade samt i Prinsessegade og på Danneskiold-Samsøes Allé, hvor trafikforholdene for de bløde trafikanter ikke er trygge nok. Der mangler cykelstier i eget tracé fra Bodenhoffs Plads og ud på alléen, og trafikken ved Børnebyen og skolerne bør sikres bedre.

Det skal generelt være muligt at færdes med barnevogne, kørestole og rollatorer på fortovene og ved krydsning af sideveje. Cykelparkeringen ved metrostationen og andre steder bør forbedres.

Brug vandvejen når Papirøen anlægges

Vi er klar til samarbejde

Der skal også skabes bedre forhold for den kollektive trafik. Der er eksempelvis brug for en anden placering af busstoppesteder i Prinsessegade, så der ikke er så langt at gå.

Udbygningen af Papirøen stiller store krav til udformningen af de trafikale løsninger, og det er vigtigt, at hovedparten af transporten i anlægsperioden sker ad vandvejen.

Ved høringer af Christianshavns elektroniske borgerpanel og på borgermøder er der fremkommet en række små og store konkrete forslag til forbedring af trafikforholdene. En del af disse er indeholdt i lokaludvalgets oplæg til udarbejdelse af en samlet trafikplan for Christianshavn.

Trafikplanen for Christianshavn bør basere sig på aktuelle trafiktal sammenholdt med den forventede trafikudvikling, og den bør prioritere tryghed. Lokaludvalget medvirker gerne til det nødvendige arbejde til forbedring af trafikforholdene.

Foto: CLU

For et grønnere og sundere Christianshavn

Christianshavn er en bydel, som både har et stort grønt område med voldene omkring bydelen og samtidig meget lidt grønt i de smalle brostensgader. En beregning fra Københavns Kommune viser, at volderne giver hver borger på Christianshavn ca. 63 m² "grønt" at boltre sig på.

Tidligere henviste Københavns Kommune til den grønne vold, hver gang borgerne ville have hjælp til at indrette grønne områder eller legepladser i den øvrige bydel, men vi håber på stor velvilje, da det nu er blevet almen viden, at det grønne både gør os sundere og hjælper klimaet. Men med det voksende antal indbyggere til bydelen, vil størrelsen af det grønne frirum pr. indbygger snart svinde betydeligt ind.

Bydelen er desværre også plaget af stor partikelforurening i de smalle gader og de tætbyggede boligområder grundet en for stor trafikbelastning, og fordi der er brændeovne i de mange gamle, historiske huse.

I Christianshavns Lokaludvalg ønsker vi derfor fortsat, at der skal arbejdes med at udvikle og forbedre en grøn profil i bydelen og at den sundhedsfarlige forurening mindskes. Det er de to overordnede lokale omdrejningspunkter, som vi ønsker, at kommunens politikere og forvaltninger vil understøtte de næste fire år:

DE GRØNNE GADER OG PLADSER – TO PROJEKTER KAN LET KOMME I VEJ

I Christianshavns Lokaludvalg er vi derfor også imod alle forsøg på fortætning, dvs. byggeri i gårde og på tomme arealer mellem husene, når vores bydel udvikles og udbygges.

Der bør ikke gives tilladelse til at bygge på de arealer, der ved den store saneringsindsats for 30 – 50 år siden blev gennemført for at skabe bedre livsvilkår og grønne områder i bydelen. Således gav f.eks. datidens store nedrivninger af baghusene i de store boligkarréer i Alladin-kvarteret en anledning til bedre lys og luft i boligerne og mere ophold og fællesskab i gårdene.

Vi kunne ønske os flere og større grønne områder og pladser, da beboerantallet er voldsomt stigende i disse år:

Jo flere beboere,
des større behov
for mere grønt

Således kunne lokaludvalget f.eks. pege på forslag til at omdanne græsplænerne ved Operaen til park, ligesom lokaludvalget ønsker, og tidligere har medvirket med forslag til, en parkdannelse ved Grønlandske Handels Plads mod Inderhavnsbroen. Derudover har vi indledt samarbejder med beboer- og brugergrupper to forskellige steder i bydelen, hvor vi ser en mulighed for at etablere mindre, grønne områder. Det drejer sig om Bodenhoffs Plads og Johan Semp's Gade.

PROJEKT 1 – EN GRØN BODENHOFFS PLADS KAN LØSE TRAFIKPROBLEMER

Bodenhoffs Plads har igennem mange år været plaget af megen forskellig trafik. Der har været mange forslag til at løse problemerne, men ingen af disse er endnu blevet realiseret.

Kort sagt er der behov for at gøre forholdene mindre tilgængelige for den stigende, cirkulerende biltrafik. Flere cirkulerer i området, fordi de søger parkering for at kunne aflevere børn ved Børnebyen, og senere vil gæsterne til Papirøen og andre kommende byggerier også prøve at finde p-pladser i området. Derfor skal/bør pladsens indretning løses snarest.

Samtidig bør der oprettes ordentlige cykelforhold, dels så fodgængere ikke bliver kørt ned på fortovene, og dels ved at lave en dobbeltrettet cykelsti og en cykelvenlig belægning.

Lokaludvalget er i dialog og samarbejder i øjeblikket med en gruppe beboere i området for at skabe nogle tilfredsstillende løsninger.

Forslagene går eksempelvis på:

- At indsnævre indkørslen til pladsen fra Prinsesse-gade ved at plante træer på begge sider af pladsen.
- At skabe små fortovhaver med beplantning og cykelparkering langs husfacaderne.
- At afskærme cykelstiens udmunding mod pladsen ved hjælp af træer og plantekasser.
- Endelig kan selve pladsen også opdeles til et defineret parkeringsareal afskærmet både af træer og plantekasser.

Vi vil opfordre kommunen til i samarbejde med os og beboergruppen at få sammensat et brugbart projekt, så pladsen kan blive en grøn plads med lyst til ophold og gode møder. Vi mener, at en ny indretning af Bodenhoffs Plads med udgangspunkt i grønne løsninger bør være en politisk prioritering.

Det er i vores øjne oplagt sag for Teknik- og Miljøudvalget, da man med forholdsvis få anlægsmidler vil kunne imødekomme de trafikale problemer, som både med Inderhavnsbroens cykeltrafik og den kommende ombygning af Papirøen blot vil fortsætte med at vokse. Samtidig vil man optimere trafikikkerheden til den nærliggende Børneby med ca. 600 børn på Prinsessegade. Dette er yderst tiltrængt.

Få anlægsmidler
kan løse
store problemer!

PROJEKT 2 – LOMMEPARK I JOHAN SEMPS GADE

Vi ønsker at forvandle Johan Sempes Gade fra at være et 100 meter langt, goldt og forblæst hundetoilet, til en oase og et socialt møderum for alle beboere i området. Dette vil der let kunne gøres noget ved – eksempelvis ved:

- At plante klynger af roser eller forgrønne med efeu langs kirkemuren.
- At udlægge arealet 12 meter ud til Johan Sempes Gade med græs.
- At opstille 4 – 6 bænke og evt. en klatreskulptur i Rubiniatræ på arealet.

Gaden er på nuværende tidspunkt et overset område, som har et stort uudnyttet potentiale, og som netop vil forsyne den sydlige del af Christianshavn med en grøn oase mellem de brostensbelagte gader og kanalerne.

Vi vurderer, at projektet, ligesom det for Bodenholffs Plads, kan realiseres for et relativt beskedent økonomisk beløb, og at muligheden for at skabe et grønt område i den sydlige del af Christianshavn er tiltrængt.

Hjælp os
med at gøre hundetoilet
til grøn oase

DE LOKALE TILTAG – LOKALUDVALGETS EGENE GRØNNE INITIATIVER

I Christianshavns Lokaludvalg gør vi også en del for selv at leve op til vores målsætning om at forgrønne vores bydel, og det gør Christianshavns beboere også.

Vi har i de sidste år set, at flere grundejere er begyndt at plante roser op af deres husmure. Lokaludvalget har givet en anerkendelsespris til en boligforening, som har plantet buske langs deres husfacade, og da en boligforening såede nogle enkelte stokrosefrø foran deres hus, kunne man allerede næste år se, at alle naboerne også havde fået stokroser foran deres huse. Der er således flere måder at skabe grønnere gader på.

Lokaludvalget vil således fortsætte med at støtte lokale initiativer og forsøg, der skaber bedre og grønnere byrum. Vi ser gerne, at fortovhaver begynder at skyde frem på Christianshavn, ligeså vel som små legepladser, samt grønne oaser på pladser, gadehjørner og i indhak mellem husene, gerne må se dagens lys. Endelig kan mobile plantekasser tages i brug, og eventuelt bruges flere steder i bydelen og på den måde skabe midlertidige og rekreative byrum.

REN LUFT – OG MINDRE DIESEL OG RØG

Christianshavn har en meget tæt gadestruktur, og bydelen er derfor meget eksponeret for forurening fra den voksende trafik og de mange brændeovne. Problemerne med forureningen er stigende med en stigende beboertilvækst. Luftmålinger i bydelen viser, at området er særligt følsomt overfor de ultrafine partikler, som især kommer fra trafikken, hvor bl.a. de mange busser med dårlige eller manglende filtre og dieslbilernes udstødning udgør en alt for stor sundhedsfare for byens borgere.

Lokaludvalget vil støtte arbejdet for, at Københavns Kommune indkøber el- og biobrændselsbusser både til lands og til vands.

Lokaludvalget er blevet gjort opmærksom på, at brænderøgen fra de mange brændeovne i vores gamle bydel kan være meget skadelig for borgernes sundhed. Denne røg sendes ufiltreret ud i luften med sine ultrafine partikler og sine kræftfremkaldende tjærestoffer, især hvis brændeovnen er af ældre dato, eller hvis forbrændingen fungerer dårligt.

Lokaludvalget vil arbejde for, at der bliver indsat en klausul i lokalplaner, som på sigt udfaser brændeovne. Den første lokalplan, som kan indeholde en sådan klausul, bør være den kommende lokalplan for Papirøen.

FAKTA

67,7 % af 353 respondenter går ind for at erstatte diesibusser i København med el-busser!

*Christianshavns Borgerpanel,
februar 2017*

Ja tak til el
på den forlængede
linje 9A/2A

Foto: CLU

Christianshavn bør (også) klimasikres

Christianshavn ligger som en ø omgivet af vand. Der har derfor ikke været megen fokus på klimasikring af bydelen, da det forventes, at vandet fra skybrud vil løbe ud til Inderhavnen, kanalerne og Stadsgraven.

Men dette kan ikke lade sig gøre, da både havne- og kanalkanterne er begrænset af et bolværk, som oftest er mange centimeter over vejniveauet.

RISIKO FOR STORMFLOD OG OVERSVØM- MELSER

Christianshavns Lokaludvalg har foreslået, at der skal isættes spjæld med korte mellemrum i bolværkerne, således at vandet kan løbe ud i – men ikke ind fra – havnen og kanalerne. Samtidig er lokaludvalget blevet gjort opmærksom på, at dele af bolværket ved nybyggerier langs Inderhavnen, som f.eks. ved det nye byggeri på Krøyers Plads, er bygget lavere end ved nabogrundene, fordi det skal give bedre adgang til vandet. Det er naturligvis godt for borgerne, at de kan komme tættere på vandet, men der bør tages hensyn til, at en stormflod kan forårsage unødvendige oversvømmelser også på nabogrundene.

Ligeledes er lokaludvalget bekymret for, at man vil bruge Stadsgraven som opsamlingsbassin for skybrud, idet der kan komme forurenede overfladevand ned til Stadsgravens i forvejen belastede levemiljø for fisk og fugle.

Lokaludvalget mener derfor, at regnvandet skal renses, før det kommer i Stadsgraven. Christianshavn har igennem de sidste 10 år oplevet både skybrud og stormflod. Disse begivenheder viste tydeligt, at bydelen er meget udsat, både når vandet kommer fra oven og fra neden. På kbhkort.kk.dk kan man se, at det forventes, at en stor del af Christianshavn i 2060 vil være oversvømmet. Denne beregning om en så sen begivenhed kan måske være rigtig, men da vi oplever flere og flere 100-års begivenheder, så mener lokaludvalget, at der må handles allerede nu for at undgå de skader, som de store vandmængder forårsager.

Vi vil gerne
være tæt på vand,
men bolværker
har også en funktion

Christianshavns Lokaludvalg mener, at bydelen er særligt udsat ved stormflod, og da vindforholdene hurtigt kan vende strømmen i havnen og derved skabe alarmerende højvande, så foreslår lokaludvalget, at der snarest igangsættes informationer og hjælp til borgerne om, hvordan deres ejendomme og omgivelser kan sikres imod vandskader.

Pas på dyreliv
og rens vandet fra skybrud,
før det ledes i
Stadsgraven

ERDKHEHLGRAVEN SAVNER ÉN SAMLET MYNDIGHED

Vandområdet mellem Holmen, Refshalevej og Kongebrovej bør overflyttes til By & Havn og få en status som Stadsgraven. Området henligger som en losseplads med skibsvrag og affald, der udgør en stor forureningsrisiko og miljøtrussel.

Området hører p.t. under flere forskellige myndigheder, som ikke lever op til tilsynet og heller ikke magter oprydningen, så området kan blive genetableret som rekreativt område. En samlet myndighed vil hurtigere kunne håndtere fremtidige uhensigtsmæssigheder.

Erdkehlgraven
har et stort rekreativt
potentiale

Foto: CLU

Byudvikling mod nord

Flere områder i den nordlige del af Christianshavn er på vej til at blive byplanlagt og udviklet med nye formål og funktioner. Lokaludvalget er optaget af og engageret i denne udvikling. I det følgende vil vi derfor gøre tre nedslag på byudviklingen i nord, hvor vi vil se nærmere på Nyholm og Refshaleøen. Vores ærinde er at gøre opmærksom på mulighederne i områderne og sikre, at de ses i tilknytning og sammenhæng til det øvrige Christianshavn.

NYHOLM - CENTRUM I DEN NORDLIGE DEL AF CHRISTIANSHAVN

Nyholm ejes i dag af Forsvaret og anvendes af Søværnet. Der verserer forlydender om, at Forsvaret på et tidspunkt ønsker at fraflytte Nyholm og sælge området. Hvis dette skulle blive aktuelt inden for de kommende fire – fem år, har lokaludvalget på Christianshavn følgende forslag og ønsker til den fremtidige anvendelse:

Nyholm har en central beliggenhed i den nordlige del af Christianshavn (nord for Værftsbrogvænningen), som geografisk består af Christiansholm/Papirøen, Arsenaløen, Frederiksholm, Dokøen, Nyholm, Margretheholm og Refshaleøen.

Den nordlige del af Christianshavn er i dag præget af nyere boligbebyggelser på Holmen og Margretheholm og planlagt boligbebyggelse på Christiansholm/Papirøen. Refshaleøen forventes udviklet med boliger og erhverv indenfor en 10-15-årig periode, og der vil eventuelt være mulighed for nybyggeri på Dokøen. Området er desuden præget af uddannelsesinstitutioner og mindre erhvervsaktiviteter primært på Holmen og Refshaleøen.

Området er i dag underforsynet med detailhandel, og i takt med opførelse af boliger på Christiansholm/Papirøen, Arsenaløen, Refshaleøen og eventuelt Dokøen vil der opstå et behov for daginstitutioner og tilbud til både børn og unge.

Bliver Nyholm indenfor overskuelig tid sat til salg, vil øen kunne danne rammen for de centrale funktioner, der er behov for i forbindelse med udviklingen af det nordlige Christianshavn. Bebyggelsen på Nyholm består af en blanding af fredede ejendomme og nyere ejendomme, som i dag bruges til administration og uddannelse.

Det er et vanskeligt område at gå til, og det kræver, at kommunen via en lokalplan udstikker præcise retningslinjer for den eventuelle fremtidige anvendelse. Lokalplanen for Holmen, syd for Nyholm, er et godt eksempel at tage udgangspunkt i.

Holmen fremtræder i dag med kunstsolerne og nyere boligbebyggelse som et fint eksempel på en udvikling, der funktionelt og arkitektonisk respekterer de fredede ejendomme, og samtidig tilføjer området en ny boligbebyggelse, som arkitektonisk respekterer den eksisterende bygningsmasse. Samtidig bevares store grønne arealer og direkte adgang til vandet på alle fire sider af øerne.

Udnyt den eksisterende bygningsmasse og respektér de nuværende anlæg

Umiddelbart vil Nyholm kunne rumme boliger. Almene familieboliger, ungdomsboliger, ældreboliger og ejerboliger. Boligerne kan indrettes i en del af de eksisterende bygninger, om end fredningsbestemmelser vil vanskeliggøre og fordyre omdannelsen til boliger.

En del af de nyere bygninger bruges i dag til undervisning og vil derfor kunne danne ramme om nye uddannelsesinstitutioner (f.eks. erhvervsskole).

De lave takkeladshuse vil kunne danne ramme om mindre håndværksvirksomheder, kreative virksomheder og andre liberale erhverv. I de nyere bygninger vil der kunne indrettes et supermarked til betjening af områdets beboere.

Behovet for en folkeskole vil kunne tilgodeses ved nyopførelse på Nyholm, og der vil kunne indrettes daginstitutioner i den eksisterende bygningsmasse.

Det er vigtigt at udviklingen af Nyholm respekterer de nuværende anlæg, både hvad angår bygninger og rekreative områder langs vandet. Nyholm vil kunne blive et nyt levende centrum for fremtidens Christianshavn.

REFSHALEØEN – MIDLERTIDIGHEDEN HAR POTENTIALE OG BØR UDNYTTES

Refshaleøen er udlagt som perspektivområde og kan først byudvikles efter 2027. Med sine 500.000 kvadratmeter og centrale beliggenhed er området af afgørende betydning for københavnernes og for byens overordnede udvikling. Dog er en del af området omkring renseanlægget Lynetten uegnet til beboelse.

På nuværende tidspunkt rummer Refshaleøen en lang række kreative erhverv og midlertidige aktiviteter, og huser et væld af foreninger samt en række små produktionsvirksomheder.

Christianshavns Lokaludvalg bifalder denne nuværende strategi, hvor man huser midlertidige aktiviteter og skaber rum for kreative idéer. Lokaludvalget vil løbende indgå i en borgerdreven dialog om udviklingen af øen og se på hvilke tiltag, der kan tilføre værdi til bydelen.

Et eksempel kunne være at imødekomme behovet for studieboliger ved at opstille midlertidige containerboliger til studerende på øen.

Etablér midlertidige containerboliger til studerende og byg et laboratorium for nye boligformer

FAKTA

- 58,2 % ud af 353 respondenter synes, det er en god idé at etablere en havnetunnel mellem Nordhavn og Refshaleøen.
- 54,8 % ud af 353 respondenter mener, at en evt. havnetunnel skal have plads til metro, cykler og gående.

*Christianshavns Borgerpanel,
februar 2017*

Et andet eksempel kunne være etablering af et laboratorium for nye boligløsninger.

Trafik og infrastruktur kræver grundige overvejelser. Særligt må spørgsmål om en ny havnetunnel og en eventuel opkørsel på Refshaleøen analyseres og drøftes meget indgående.

DOKØEN MED NY FOLKELIG PARK

AP Møller Fonden overvejer at etablere en offentlig tilgængelig park og en parkeringskælder med ca. 350 p-pladser under terrænen på den sydlige del af Dokøen. I forbindelse med etablering af parken og det underjordiske parkeringsanlæg forventes en nedlæggelse af den gældende byggeret på den sydlige del af Dokøen.

Den nye park vil rigtigt indrettet kunne tilføre hele Dokøen et tiltrængt liv med mulighed for spadsereture, ophold og æstetisk nydelse.

Den sydlige del af Dokøen er efter etableringen af Inderhavnsbroen og kanalbroerne blevet tættere

forbundet til det øvrige Christianshavn og Indre By. Der er tale om et meget velbeliggende område i havnen med direkte udsigt til Papirøen, Skuespilhus, Ofelia Plads og Amaliehaven. Der er en rekreativ brug af området, og folk færdes til fods eller på cykel langs vandet eller opholder sig på de to plæner på den sydlige del af øen.

Lokaludvalget finder det positivt, at A. P. Møller Fonden, som ejer Dokøen, vil udvikle området syd for Operaen til en levende publikumsvenlig, rekreativ og centralt beliggende folkepark.

Det er positivt, at det nye parkeringsanlæg lægges under jorden. Samtidig er det vigtigt at pointere, at trafikken på Holmen i forvejen er udfordret, og at det vil udgøre et problem, hvis det nye anlæg samlet set indebærer en mærkbar forøgelse af biltrafikken.

Der er en del, både blandt personale og publikum, der vælger at gå og cykle til Operaen. I øjeblikket parkeres de fleste cykler lidt hulter til bulter rundt om Operaen. Lokaludvalget anbefaler, at der findes en bedre løsning på cykelparkeringen også for de mange nye gæster til parken.

De stadig flere borgere og turister, der besøger Christianshavn, har svært ved at finde offentlige toiletfaciliteter. Det vil være ønskeligt, at der i den nye folkepark også er tænkt på dette.

Det er lokaludvalgets opfattelse, at etablering af en folkepark på den sydlige Dokø vil bidrage til en positiv udvikling af Christianshavn og København.

Lokaludvalget medvirker meget gerne til idéudvikling og den videre proces.

Foto: Kurt Lønstrup

Strategiske retningslinjer for brug af puljemidler

Lokaludvalgene råder over et fast beløb årligt til lokale aktiviteter. Puljemidlerne bruges dels af lokaludvalget selv til at finansiere egne aktiviteter og projekter, til at understøtte det lokale miljøarbejde og til at støtte andres aktiviteter i bydelen.

BRUGEN AF PULJEMIDLER TIL EGNE AKTIVITETER (CA. 45 %)

Lokaludvalget bruger knap halvdelen af de tildelte puljemidler til at finansiere egne projekter og aktiviteter. Disse bruges hovedsagelig på borgerdialogaktiviteter som borgermøder og arrangementer for Christianshavnerne.

Christianshavns Lokaludvalg står blandt andet bag tre arrangementer, som er blevet til tilbagevendende traditioner på Christianshavn. Det drejer sig om Christianshavnerdagen, som er en festlig dag i september, hvor bydelens borgere møder Christianshavns kulturliv, foreningsliv, politiske partier og andre lokale aktører – og omvendt. Første søndag i advent står lokaludvalget for

en juletræstænding på Christianshavns Torv, hvor Christianshavnerne synger julen ind, og i januar er lokaludvalget vært for en nytårskur, hvor borgerne kan møde lokaludvalget og hinanden og ønske "godt nytår".

De tre arrangementer har som overordnet mål at styrke sammenhængskraften i bydelen ved at give anledninger til, at Christianshavnerne mødes og kommer hinanden ved. Lokaludvalget bruger også arrangementerne til at skabe yderligere kendskab til lokaludvalget og udbrede viden om lokale og aktuelle sager i bydelen. Arrangementernes uformelle stemning giver kommunal- og lokalpolitik et ansigt.

Borgerdialogen, som lokaludvalget står for, gennemføres om aktuelle temaer og sager, og sker gerne i samarbejde med kommunens forvaltninger. Borgerdialogen gennemføres eksempelvis som klassiske borgermøder, vandringer, møder på stedet, offentlige workshops eller med spørgeskemaundersøgelser til Christianshavns Borgerpanel.

Foto: Kurt Lønstrup

PULJEMIDLER TIL AT UNDERSTØTTE DET LOKALE MILJØARBEJDE (CA. 20 %)

Christianshavns Lokaludvalg prioriterer det lokale miljøarbejde højt; først og fremmest med en aktiv Miljøgruppe, der arbejder med forskellige miljømæssige problemstillinger. Vi yder driftsstøtte til Miljøpunktet Indre By-Christianshavn, mod at Miljøpunktet gennemfører årsplaner for det lokale miljøarbejde, som lokaludvalget er med til at vedtage. Derudover samarbejder lokaludvalget med Miljøpunktet om enkeltstående aktiviteter og projekter indenfor miljøområdet – eksempelvis en aktivitet som Ren Vold, hvor bydelen en gang årligt samles om at rydde op på Christianshavns Vold.

PULJEMIDLER TIL STØTTE AF ANDRES AKTIVITETER I BYDELEN (35 %)

En gang om måneden behandler Christianshavns Lokaludvalg ansøgninger om støtte til aktiviteter, andre i bydelen vil gennemføre. Puljeansøgningerne forbehandles af lokaludvalgets arbejdsgrupper.

Dermed får arbejdsgrupperne indsigt i nye aktører eller initiativer på de forskellige fagområder i bydelen.

Ved tildeling af puljemidler til eksterne aktører har lokaludvalget fastlagt og vedtaget en række kriterier. Lokaludvalget forudsætter, at ansøgeren er fra Christianshavn og lægger vægt på, at borgernes initiativer til arrangementer, aktiviteter og projekter er:

- Tværgående (enten mellem forskellige kvarterer i bydelen, mellem ældre eller indkomstgrupper).
- Bydelsrelaterede (rettet mod Christianshavn).
- Dialogskabende.
- Netværksdannende.

- Identitetsskabende og udviklende.
- Lokalkulturelt bevarende/udviklende.

LOKALUDVALGET ØNSKER ISÆR, AT PULJEMIDLERNE ER MED TIL:

- At styrke Christianshavns sociale og kulturelle ressourcer, øge borgernes involvering og indflydelse.
- At samle borgerne på tværs af sociale og etniske forskelle.
- At skabe dialog og debat om og i bydelen.
- At styrke sammenhængen mellem de forskellige boligområder i bydelen.

Lokaludvalget har valgt ikke at øremærke puljemidlerne til bestemte aktiviteter, indsatsområder eller områder i bydelen. Øremærkning af puljemidler kunne risikere at afskære Christianshavn for at få gode projekter og aktiviteter!

Tilkendegivelser fra forvaltningerne i Københavns Kommune

Lokaludvalgenes bydelsplaner har været i forvaltningshøring i kommunens syv forvaltninger. Formålet med bydelsplanerne er, at de både skal være et visionspapir for det enkelte lokaludvalg og en måde at omsætte centralt besluttede politikker og målsætninger fra Københavns Borgerrepræsentation til virkelighed. Samtidig skal bydelsplanerne være en mulighed for Borgerrepræsentationen og kommunens forvaltninger til at få inspiration fra bydelene til overordnede politikker og konkrete løsninger. Forvaltningernes høringssvar skal understøtte dette. Høringssvarene har derfor fokus på at påpege de ideer og tanker, som forvaltningerne finder interessante og evt. oplagte at arbejde videre med, samt på at påpege, hvis bydelsplanerne indeholder forslag, der strider mod kommunens centralt besluttede politikker og målsætninger. Forvaltningerne har ikke kvalificeret økonomi i projektforslag medmindre andet konkret fremgår.

Forvaltningernes høringssvar giver en vurdering af:

- Nye ideer / forslag der i høj grad understøtter vedtagne planer og politikker, som forvaltningen derfor vil arbejde videre med.
- Visioner/ forslag der allerede arbejdes på i forvaltningen, og som naturligt indpasses heri.
- Stillingtagen i øvrigt til forslag og ideer i bydelsplanerne.
- Desuden påpeges hvis ideer/ ønsker er i modstrid med politikker og planer, der er vedtaget i Borgerrepræsentationen.

Flere forvaltninger har en række generelle bemærkninger til bydelsplanerne. De generelle bemærkninger fra forvaltningerne er samlet i et særskilt notat, der vedlægges som bilag til indstillingen til Borgerrepræsentationen den 12. okt. med godkendelse af bydelsplanerne. De konkrete høringssvar fra forvaltningerne til de enkelte bydelsplaner er indarbejdet i nedenstående kapitel.

ØKONOMIFORVALTNINGENS HØRINGSSVAR

Bydelsplanen for Christianshavn beskriver lokaludvalgets vision om at styrke bydelens allerede eksisterende kvaliteter som eksempelvis bydelens særegne kulturhistorie, virksomhedsstruktur og tilgængelige naturområder. En fortsat fastholdelse og styrkelse af de eksisterende styrkepositioner bakker Økonomiforvaltningen op om.

Økonomiforvaltningen finder det positivt, at lokaludvalget har flere gode og kvalificerede forslag til byudviklingen i bydelens nordlige område både hvad angår den kommende omdannelse af Papirøen, Nyholm og perspektivområdet Refshaleøen. Christianshavns Lokaludvalgs peger bl.a. på, at der mangler detailhandel i bydelen. Med vedtagelse af den nye lokalplan for Christiansholm (Papirøen) er det besluttet at der udpeges et nyt lokalcenter, hvor der tillades samlet max. 1.800 m² detailhandel til dagligvarer eller udvalgsvarer. Der gives bl.a. mulighed for torvehandel og mindre butikker i forbindelse med værkstedsboliger og udadvendte publikumsorienterede faciliteter. Desuden foreslås det, at der arbejdes med muligheder for midlertidige containerboliger til studerende på Refshaleøen. Økonomiforvaltningen har noteret de gode ideer og tager dem med i det videre arbejde med området og de nye muligheder for midlertidige ungdomsboliger, som den nye planlov giver.

I forhold Christianshavns Lokaludvalgs opmærksomhedspunkt hvad angår øget behov for offentlige funktioner kan det nævnes, at Børne- og Ungdomsforvaltningen og Økonomiforvaltningen pt. arbejder på en løsning for, hvordan det langsigtede skolekapacitetsbehov på Christianshavn på pt. to skolespor kan håndteres bedst muligt. Økonomiforvaltninger screener desuden pt. Christianshavn for placeringsmulighed til plejecenter sammen med Sundheds- og omsorgsforvaltningen i forlængelse af beslutning i Borgerrepræsentationen.

I forhold til det beskrevne ønske om at give Bodenhoffs Plads og dele af Johan Sempes Gade en grønnere udformning skal det bemærkes, at søgetrafik pga. et utilstrækkeligt antal p-pladser ikke kan løses men formentlig alene forskydes til andre gader ved at inddrage vejareal til grønt areal.

Christianshavns Lokaludvalg ønsker, at der skal udarbejdes en samlet trafikplan for Christianshavn, inklusiv Holmen, Margretheholm og Refshaleøen. Movia og Københavns Kommune arbejder på at tilpasse busnettet med Cityringen som kommer i 2019.

Borgerrepræsentationen har besluttet, at et forslag til sammenhængene busnet skal sendes i høring i lokaludvalg, Ældreråd og Handicapråd primo 2018.

TEKNIK- OG MILJØFORVALTNINGENS HØRINGSSVAR

Konkrete kommentarer

På s. 11 fremgår, at der er et ønske om at begrænse korttidsudlejning og sætte restriktioner på AirBnB. Teknik og Miljøforvaltningen skal bemærke, at Teknik- og Miljøudvalget den 3. april 2017 godkendte et medlemsforslag om, at forvaltningen skal arbejde for en frivillig aftale med AirBnB Danmark om en begrænsning i udlejningen – ligesom det er sket i en række andre europæiske byer.

På s. 21 foreslås Christianshavns Bibliotek flyttet til Papirøen. Teknik- og Miljøforvaltningen skal oplyse om, at lokalplanen for Papirøen giver mulighed herfor.

På s. 22 fremgår, at der er et ønske om at få hastighedsbegrænsninger på 20 og 30 km/t på lokalveje. Teknik- og Miljøforvaltningen skal oplyse, at der er ved at blive udarbejdet en ny bekendtgørelse med retningslinjer for etablering af hastighedszoner. Det kunne være relevant at tage fat i denne, når den foreligger – formodentligt i løbet af efteråret.

På s. 24 peges på muligheden for at omdanne græsplænerne ved Operaen til Park. Teknik- og Miljøforvaltningen skal oplyse, at forvaltningen p.t. arbejder på et plangrundlag for en ny park på Dokøen.

På s. 30 fremgår, at der ses store potentialer for udvikling af Nyholm, såfremt forsvaret skulle ønske at sælge arealet. Teknik og Miljøforvaltningen skal gøre opmærksom på, at dele af jorden på Nyholm er forurenede, hvilket man bør tage højde for så tidligt som muligt i planlægningen. Den forurenede jord vil betyde, at der vil blive stillet krav til kommende bygge- og anlægsprojekter i forhold til jordforureningsloven.

KULTUR- OG FRITIDSFORVALTNINGENS HØRINGSSVAR

Bydelsplanens visioner for kultur og idræt harmonerer på flere punkter med kommunens Kultur- og Fritidspolitik. Centralt står bl.a. ønsket om at styrke samarbejder og dialog, som KFU også prioriterer højt, og som præger det stadige udviklingsarbejde i de lokale kultur- og fritidsinstitutioner

Kultur og Idræt Christianshavn Vestamager bidrager gerne - med udgangspunkt i de institutioner, de har driftsansvar for (herunder Hal C) - til en udvikling af tilbud og aktiviteter i bydelen, det gælder ikke mindst vandaktiviteter. Herudover kan der med fordel gennemføres flere indsatser og aktiviteter som f.eks. Christianshavnerdagen, Christianshavns Bogfestival og Kulturhavn festivalen nævnes, hvor lokale kulturaktører og foreninger er blandt de bærende kræfter.

Der er forståelse for, at den selvbetjente adgang til biblioteket og Hal C kan udfordre, men indtil videre vurderes fordelene for bydelens borgere at være større end de gener, som den selvbetjente adgang giver. Udviklingen følges imidlertid nøje.

Lokaludvalgets betragtning om, at der er behov for en bred vifte af idrætsfaciliteter på Christianshavn, og at der i god tid bør sikres arealer til etablering af kultur- og fritidsaktiviteter i takt med at det nordlige område udbygges, er i tråd med Kultur- og Fritidspolitikken.

Lokaludvalgets betragtning om, at Hal C rummer gode muligheder for gennemførelse af aktiviteter, der har et sundhedsmæssigt formål er i tråd med Kultur- og Fritidspolitikken. Kultur og Idræt Christianshavn Vestamager har tidligere givet tilsagn om at Hal C kan benyttes til aktiviteter for Socialforvaltningen.

Støtte til foreningslivet er ikke nævnt i lokaludvalgets strategiske retningslinjer for brug af puljemidler. Der er et potentiale for varig forankring af events og projekter, hvis det lokale foreningsliv prioriteres ved uddeling af puljemidler.

For så vidt angår aftalen med Det Kongelige Teater, så har teatret de sidste to sæsoner haft et samarbejde med Amager Fælled Skole. Teatret og kommunen har løbende evalueret partnerskabet med Amager Fælled Skole, og ønsker nu at brede partnerskabs-skole-tankens ud på flere af kommunens skoler. Det Kongelige Teater er således ved at etablere partnerskaber med 11-16 skoler på Amager og Christianshavn med det formål at introducere børnene til scenekunst i deres skoletid. Det Kongelige Teater samarbejder desuden med en række festivaler, som også bidrager til at introducere både børn og voksne fra Christianshavn til kulturarrangementer støttet af Københavns Kommune.

Papirøen

Der gøres opmærksom på, at det i forbindelse med Budgetaftalen for 2017 er besluttet at arbejde for en option på 4000 m² til udvikling af kulturelle formål på Papirøen. Borgerrepræsentationen skal i forbindelse med Budget 2018 således træffe beslutning om eventuelt køb af etagemeter i en af de kommende haller. KFU har besluttet at undersøge mulighederne for etablering af et kunst- og kulturcenter på Papirøen.

Der gøres endvidere opmærksom på, at der arbejdes på etablering af et nyt havnebad og om muligt en ny badezone på Papirøen.

Marinestation Nyholm og Refshaleøen

Hvis lokaludvalget ønsker at gå videre med Marinestation Nyholm gøres der opmærksom på, at der er forskellige sikkerhedstekniske foranstaltninger, som skal afklares, da der er tale om et tidligere militærrområde.

Hvis lokaludvalget ønsker at gå videre med anvendelse af Refshaleøens arealer gøres der opmærksom på, at dette vil kræve afsættelse af driftsmidler, da arealerne lejes ud til markedspris.

BØRNE- OG UNGDOMSFORVALTNINGENS HØRINGSSVAR TIL BYDELSPLANEN

Oversigt over foreslåede indsatser

BØRNE- OG UNGDOMSFORVALTNINGENS HØRINGSSVAR

I bydelsplanen fremhæves det, at børnetallet stiger fortsat på Christianshavn, hvilket resulterer i et øget behov for skole- og daginstitutionskapacitet. Af bydelsplanen fremgår et ønske om fortsat at behandle hele Christianshavn som et fælles skoledistrikt. Derfor foreslås en mulig udvidelse af Christianshavns Skole ved en lejeaftale eller et køb af Orlogsmuseet og/eller baghuset til Søkvæsthuset eller andre områder på Christianshavn.

Børne- og Ungdomsforvaltningen bemærker hertil, at der arbejdes på at skabe de fysiske rammer for at bydelens børn kan rummes i den lokale folkeskole. Børne- og Ungdomsforvaltningen arbejder sammen med kommunens øvrige forvaltninger for at reservere den nødvendige plads og skabe de nødvendige rammer.

Børne- og Ungdomsforvaltningen lader sig samtidig løbende inspirere af andre kommuner i forbindelse med forslag til udformning af skoledistrikter.

I forbindelse med bydelsplanen bemærkes det yderligere, at der mangler aktiviteter for unge på Christianshavn. Blandt andet af den grund har lokaludvalget igennem flere år haft et ønske om at få etableret et "Ungehus" – et slags beboerhus 'light' for unge op til 21 år med værksteder, musikøvelokaler, leg, og e-sport.

Endelig fremlægger bydelsplanen et alment behov for renovering af øvrige klub- og fritidslokaler på Christianshavn.

På den baggrund bemærker Børne- og Ungdomsforvaltningen, at der arbejdes på en analyse af ungeområdet, herunder behovet for klubkapacitet i hele byen.

SUNDHEDS- OG OMSORGSFORVALTNINGENS HØRINGSSVAR

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen anerkender udvalgets visioner om et grønt København med gode muligheder for udfoldelse og sundhed samt bedre træningsmuligheder. Forvaltningen valgte sidste år at nedlægge forebyggelsescentrene og de tilknyttede individuelle livsstilstilbud. Der er dog fortsat mulighed for at få hjælp til rygestop i sundhedshusene uden henvisning. Forvaltningen noterer, at udvalget ønsker at københavnere fra Christianshavn kan deltage i sundhedstilbud i sundhedshuset på Amager frem for på Østerbro. I stedet for den individuelle hjælp, har kommunen valgt at prioritere en strukturel forebyggende indsats for at nå flere med de samme ressourcer, som foregår i københavnerens hverdags rammer i daginstitutioner, på skoler, på ungdomsuddannelser og på arbejdspladser. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har derfor ikke på nuværende tidspunkt planer om at indføre træning uden visitation.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen deler lokaludvalgets ønske om plejeboliger på Christianshavn alternativt Holmen/Margretheholm og der arbejdes på at finde en egnet grund. Borgerrepræsentationen har den 2. marts 2017 besluttet at Økonomiforvaltningen, Teknik og Miljøforvaltningen og Sundheds og Omsorgsforvaltningen i fællesskab afsøger alle muligheder for at tilvejebringe et egnet areal på Christianshavn, hvor der kan opføres et nyt og moderne plejecenter. Afdækningen ligger klar i løbet af efteråret 2017.

SOCIALFORVALTNINGENS HØRINGSSVAR

SOF bemærker, at Christianshavn er blandt de få bydele, hvor SOF kun i meget begrænset - eller slet ikke - kan tilbyde botilbudspladser eller lignende tilbud til sindslidende, handicappede og andre af SOF's målgrupper.

SOF ser positivt på, at bydelsplanen har fokus på bl.a. indsatser for udsatte, ensomhed, forebyggelse af ungdomskriminalitet, netværk og frivillighed, hvilket ligger fint i tråd med SOF's fokusområder.

BESKÆFTIGELSE- OG INTEGRATIONSFORVALTNINGENS HØRINGSSVAR

Ingen bemærkninger til Christianshavn.

KØBENHAVNS KOMMUNE
CHRISTIANSHAVN LOKALUDVALG

2017